

ฝ่ายวิจัยธุรกิจ

25 มกราคม 2564

ประเด็นสำคัญ

- นโยบายของสหรัฐฯ ภายใต้รัฐบาลใหม่ มีความชัดเจนขึ้นหลังประธานาธิบดีไบเดนขึ้นดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการ โดยในภาพรวมนโยบายสำคัญส่วนใหญ่ยังคงเป็นไปตามที่หาเสียงไว้
- ทิศทางนโยบายด้านการค้ามีความชัดเจนแล้วว่าจะมีแนวทางปกป้องผลประโยชน์สหรัฐฯ เช่นเดียวกับสมัยประธานาธิบดีทรัมป์ โดยเฉพาะการเดินทางสงครามการค้ากับจีน การดำเนินนโยบาย Buy America ที่มุ่งลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ ตลอดจนการจำกัดการเข้าถึงเทคโนโลยีของสหรัฐฯ จากจีน
- นโยบายของสหรัฐฯ ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบต่อภาคส่งออกไทย ขณะที่ในระยะข้างหน้าสินค้าส่งออกของไทยจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันเทียบกับประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะเวียดนาม หากสหรัฐฯ กลับเข้าร่วม CPTPP อีกทั้งอาจต้องเผชิญมาตรการกีดกันทางการค้าด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
- ผู้ประกอบการไทยควรเร่งหาช่องทางในการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งใน Supply Chain ของสินค้าที่คาดว่าจะได้ประโยชน์จาก CPTPP
- เงินบาทผันผวนในทิศทางแข็งค่าตามแนวโน้มการอ่อนค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ จากการดำเนินมาตรการอัดฉีดเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
- การป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนจะเพิ่มความมั่นใจในการทำการค้าระหว่างประเทศ

ถอดนโยบายประธานาธิบดีโจ ไบเดน เพื่อไขผลกระทบต่อการค้าการลงทุนของไทย

ประธานาธิบดีโจ ไบเดน เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนที่ 46 ของสหรัฐฯ อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2564 และได้เริ่มดำเนินการตามนโยบายที่หาเสียงไว้ในระหว่างการเลือกตั้งทันทีด้วยการลงนามคำสั่งผู้บริหาร (Executive Order) จำนวน 15 ฉบับ โดยส่วนใหญ่เป็นการยกเลิกนโยบายในสมัยอดีตประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ เช่น การยกเลิกคำสั่งห้ามชาวมุสลิมจากบางประเทศเข้าสหรัฐฯ และการระงับการสร้างกำแพงกั้นแนวชายแดนระหว่างสหรัฐฯ และเม็กซิโก ซึ่งสะท้อนทิศทางของบางนโยบายที่ตรงกันข้ามกับอดีตประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ขณะเดียวกัน ประธานาธิบดีไบเดนยังได้แสดงจุดยืนที่ชัดเจนมากขึ้นในด้านนโยบายการค้า โดยเฉพาะกรณีสงครามการค้าและท่าทีกับจีน ทั้งนี้ แนวนโยบายที่มีความชัดเจนขึ้นเป็นลำดับและกำลังนำไปสู่การดำเนินมาตรการในทางปฏิบัติทั้งด้านการค้า การลงทุนของรัฐบาลสหรัฐฯ นับเป็นประเด็นที่ต้องติดตามใกล้ชิด เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อบริบทของโลก รวมถึงไทยในหลายด้าน

แนวนโยบายสำคัญของประธานาธิบดีไบเดน

- **ด้านการค้า** : ยังมีแนวทางปกป้องผลประโยชน์ของสหรัฐฯ เช่นเดียวกับสมัยอดีตประธานาธิบดีทรัมป์ ดังนี้
 - **การเดินทางสงครามการค้ากับจีน** ประธานาธิบดีไบเดนประกาศว่ายังไม่มีความตกลงการค้ากับจีน ประธานาธิบดีไบเดนประกาศว่ายังไม่มีความตกลงการค้ากับจีนภายใต้สงครามการค้าที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มที่จะใช้เครื่องมือภายใต้กติกาการค้าโลกของ WTO ทั้งการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด (AD) และภาษีตอบโต้การอุดหนุนของรัฐบาล (CVD) เพื่อเก็บภาษีสินค้าจีนเพิ่มเติม ตลอดจนใช้รูปแบบการเจรจาของกลุ่มทางการค้าแบบพหุภาคี ทั้งการกลับสู่การเจรจาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) และเริ่มการจัดทำ FTA ใหม่เพื่อแสวงหาพันธมิตรในเวทีการค้าโลกในการกดดันให้จีนปรับปรุงกฎเกณฑ์และมาตรฐานต่างๆ ให้สอดคล้องกับสากลและมีการแข่งขันที่เป็นธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ ประธานาธิบดีไบเดนยังมีแนวโน้มเข้มงวดกับจีนในการจำกัดการเข้าถึงเทคโนโลยีของสหรัฐฯ รวมทั้งกีดกันเทคโนโลยีจากจีนในการเจาะตลาดสหรัฐฯ เช่นเดียวกับสมัยประธานาธิบดีทรัมป์
 - **นโยบาย Buy America** ซึ่งเน้นลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากจีน พร้อมทั้งส่งเสริมภาคการผลิตและการลงทุนในประเทศเป็นหลัก โดยสหรัฐฯ เตรียมประกาศรายละเอียดของนโยบายดังกล่าวในสัปดาห์นี้ ซึ่งคาดว่าจะกำหนดให้ภาครัฐเพิ่มการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการในประเทศและจะมีการกำหนดมาตรการจูงใจให้บริษัทสหรัฐฯ ซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศ
- **ด้านการลงทุน** : เน้นการลงทุนด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน
แนวนโยบายของประธานาธิบดีไบเดนให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะพลังงานสะอาดและธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงเทคโนโลยี 5G โดยได้ตั้งเป้าวงเงินลงทุนราว 2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อสนับสนุนการลงทุนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพลังงานสะอาด อาทิ การติดตั้งแผงโซลาร์ 500 ล้านหน่วย และสร้างสถานีชาร์จไฟฟ้าสำหรับรถยนต์ไฟฟ้า 5 แสนแห่งทั่วสหรัฐฯ รวมทั้งการผลักดันการใช้พลังงานสะอาดในการผลิตไฟฟ้าให้ได้ 100% ภายในปี 2578

- **ด้านสิ่งแวดล้อม :** ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ประธานาธิบดีไบเดนได้ลงนามคำสั่งผู้บริหารเพื่อดำเนินการนำสหรัฐฯ กลับเข้าร่วมเป็นสมาชิกความตกลงปารีส (Paris Agreement) เพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนทันทีที่เข้ารับตำแหน่ง ควบคู่ไปกับการเน้นย้ำทิศทางการลงทุนด้านพลังงานสะอาดและการลงทุนในธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังมีแนวโน้มที่จะดำเนินมาตรการการบังคับใช้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความเข้มงวดมากขึ้น ตลอดจนการพิจารณาเก็บภาษี Carbon Tax กับสินค้านำเข้า
- **ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ :** นำสหรัฐฯ กลับสู่เวทีโลกอีกครั้ง ประธานาธิบดีไบเดนมุ่งฟื้นฟูความสัมพันธ์กับนานาชาติและกลับมาเข้าร่วมโต๊ะเจรจาต่างๆ บนเวทีโลกอีกครั้ง สังเกตได้จากการนำสหรัฐฯ กลับเข้าเป็นสมาชิก WHO และสมาชิกความตกลงปารีส แสดงให้เห็นว่าการดำเนินนโยบายและมาตรการต่างๆ ของสหรัฐฯ จะกลับมาอยู่บนเวทีการเจรจาสากลเป็นหลัก ซึ่งต่างจากสมัยอดีตประธานาธิบดีทรัมป์ ที่สหรัฐฯ มีการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่แข่งกร้าวผ่านการเจรจาหรือกดดันโดยตรงกับประเทศคู่กรณี
- **ด้านการบริหารประเทศภายใต้วิกฤต COVID-19**

ในช่วงปีแรกของการบริหารงานคาดว่าประธานาธิบดีไบเดนจะมุ่งเน้นนโยบายในการจัดการปัญหาเศรษฐกิจในประเทศที่เกิดจากวิกฤต COVID-19 เป็นหลัก โดยเฉพาะการฟื้นฟูเศรษฐกิจสหรัฐฯ ผ่านการผลักดันแผน American Rescue Plan ซึ่งเป็นแผนกระตุ้นเศรษฐกิจฉบับใหม่มูลค่าราว 1.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ครอบคลุมการจ่ายเงินเยียวยาโดยตรงแก่ชาวอเมริกันที่ได้รับผลกระทบ การเพิ่มเงินสวัสดิการผู้ว่างงาน ตลอดจนเงินช่วยเหลือรัฐบาลท้องถิ่นราว 3.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเร่งออกมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งปัจจุบันสหรัฐฯ เป็นประเทศที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมมากที่สุดในโลกราว 24.5 ล้านคน ขณะที่คาดว่าประธานาธิบดีไบเดนจะยังชะลอการดำเนินมาตรการปรับขึ้นภาษีตามที่หาเสียงไว้ก่อน ทั้งการปรับขึ้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็น 28% จาก 21% และขึ้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่อัตราสูงสุดเป็น 39.6% จาก 37% โดยคาดว่าจะเริ่มดำเนินมาตรการดังกล่าวเมื่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ กลับมาฟื้นตัวอย่างมีเสถียรภาพ อย่างไรก็ตาม หากมีการขึ้นภาษีดังกล่าวในระยะถัดไปจะส่งผลให้บริษัทในสหรัฐฯ มีต้นทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งเมื่อประกอบกับนโยบายการเสนอขึ้นค่าแรงขั้นต่ำเป็นชั่วโมงละ 15 ดอลลาร์สหรัฐ จากชั่วโมงละ 7.25 ดอลลาร์สหรัฐ ก็มีแนวโน้มทำให้บริษัทในสหรัฐฯ กระจายฐานการลงทุนออกนอกประเทศเพื่อลดต้นทุน

สินค้าส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ ในปี 2563

สินค้าส่งออก 10 อันดับแรก	มูลค่า (Mil. USD)	% Δ
1. เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ	6,614.2	19.8
2. ผลิตภัณฑ์ยาง	3,909.8	10.3
3. อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	1,137.6	22.4
4. อุปกรณ์แก๊สตัวนำและไดโอด	1,070.7	104.6
5. อัญมณีและเครื่องประดับ	1,041.1	-18.2
6. รถยนต์และส่วนประกอบ	1,039.2	5.2
7. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	1,011.0	3.6
8. เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	984.5	41.9
9. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	952.9	-3.4
10. เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ และส่วนประกอบ	818.1	-7.1

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

ถอดแนวนโยบายเพื่อไขผลกระทบต่อการส่งออกและการลงทุนของไทย

ฝ่ายวิจัยธุรกิจคาดว่าแนวนโยบายของประธานาธิบดีไบเดน จะส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุนของไทย ดังนี้

นโยบาย	ผลกระทบ
สงครามการค้า กับจีนยังคงเดิม	☺ สินค้าส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ ที่ได้านิสงส์จากสงครามการค้า โดยเฉพาะสินค้าที่เข้าไปแทนที่สินค้าจากจีนยังได้ประโยชน์ต่อเนื่อง เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ยาง เฟอร์นิเจอร์ไม้ และผลิตภัณฑ์พลาสติก ☹ สินค้าวัตถุดิบหรือสินค้าขั้นกลางที่เคยส่งออกไปจีนมีแนวโน้มเปลี่ยนปลายทางส่งออกไปยังฐานการผลิตใหม่เพิ่มขึ้น อาทิ เวียดนาม โดยสินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า ยางแปรรูป ไม้แปรรูป และเคมีภัณฑ์

CPTPP (Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific Partnership) ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 11 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น แคนาดา เม็กซิโก เปรู ชิลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม

สหรัฐฯ กลับเข้า ☹️ ไทยสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันเทียบกับประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะเวียดนามที่อยู่ในข้อตกลง CPTPP โดยการขยายการลงทุนไปยังเวียดนามถือเป็นทางเลือกหนึ่งในการรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

สหรัฐฯ มีมาตรการ ☹️ จัปตาประเทศที่ บิดเบือนค่าเงิน ปัจจุบันไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่สหรัฐฯ จัปตาเรื่องการบิดเบือนค่าเงิน (Watchlist of Currency Manipulators) เนื่องจากไทยมีลักษณะตามเงื่อนไข 2 ใน 3 ของเกณฑ์การพิจารณาของสหรัฐฯ* จึงเป็นความเสี่ยงที่ต้องติดตามในระยะข้างหน้า เนื่องจากหากไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศบิดเบือนค่าเงิน (Currency Manipulators) ก็มีโอกาสที่สหรัฐฯ จะใช้มาตรการทางภาษีกับไทยได้

* ไทยเข้าเกณฑ์การพิจารณา คือ 1) เกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ มากกว่า 2 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในรอบ 1 ปี ซึ่งไทยเกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ มูลค่า 2.01 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2562 และ 2) เกินดุลบัญชีเดินสะพัดมากกว่า 2% ของ GDP ซึ่งไทยเกินดุลราว 7% ของ GDP ในปี 2562 อย่างไรก็ตาม ไทยยังไม่เข้าเกณฑ์ที่ 3 คือ มีการสะสมเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นมากกว่า 2% ของ GDP ในช่วงระหว่าง 6-12 เดือน ที่สหรัฐฯ ทำการประเมิน ซึ่งไทยมีทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นราว 1.8% ของ GDP ในช่วง มิ.ย. 2562-มิ.ย. 2563 ทำให้ไทยยังไม่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศบิดเบือนค่าเงิน

Buy America ☹️ การส่งออกของไทยอาจไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากการยากที่สหรัฐฯ จะพึ่งพาสินค้าที่ผลิตจากในประเทศได้ทั้งหมด ดังนั้น คาดว่าเป้าหมายของนโยบาย Buy America จะมุ่งสกัดสินค้าจากจีนเป็นหลัก นอกจากนี้ สินค้าส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ หลายรายการยังเป็นสินค้าที่สหรัฐฯ ต้องพึ่งพาการนำเข้า โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มอาหาร อาทิ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ผลไม้กระป๋องและแปรรูป และอาหารสำเร็จรูปต่างๆ ตลอดจนอาหารสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

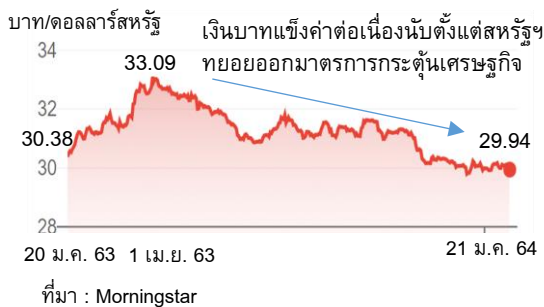
การส่งเสริม ☹️ พลังงานสะอาด การส่งออกโซลาร์เซลล์ของไทยไปสหรัฐฯ มีแนวโน้มขยายตัวตามแผนการติดตั้งแผงโซลาร์ที่เพิ่มขึ้นในสหรัฐฯ แม้ว่าสหรัฐฯ ได้ขึ้นภาษีนำเข้าโซลาร์เซลล์ 30% จากทุกประเทศทั่วโลกในปี 2561 แต่มาตรการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทุกประเทศในระดับเดียวกัน ทำให้คาดว่าไทยจะสามารถขยายการส่งออกโซลาร์เซลล์ไปสหรัฐฯ ได้มากขึ้นในระยะข้างหน้า

☹️ ตลาดรถยนต์ไฟฟ้าในสหรัฐฯ มีแนวโน้มขยายตัว ส่งผลให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมรถยนต์ของไทยที่ส่วนใหญ่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานการผลิตรถยนต์ที่ใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงต้องเร่งปรับตัวให้เข้ากับสภาพตลาดรถยนต์ของสหรัฐฯ ที่มีแนวโน้มเปลี่ยนไป

☹️ ในระยะข้างหน้า สินค้าส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ อาจเผชิญมาตรการกีดกันทางการค้าด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

☹️ มาตรการกระตุ้น เศรษฐกิจ เพื่อ บรรเทาปัญหา COVID-19 ในระยะสั้นเงินบาทยังมีทิศทางแข็งค่า ตามแนวโน้มการอ่อนค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ จากการที่ FED ยังใช้มาตรการทางการเงินแบบผ่อนคลาย โดยเฉพาะการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าระบบอย่างมหาศาล ขณะเดียวกัน การที่รัฐบาลสหรัฐฯ ออกมาตรการทางการคลังชุดใหญ่ที่ช่วยหนุนให้เศรษฐกิจสหรัฐฯฟื้นตัวดีขึ้น ปัจจุบันดังกล่าวมีส่วนทำให้นักลงทุนหันไปลงทุนสินทรัพย์เสี่ยงมากขึ้นแทนการถือเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย อย่างไรก็ตาม ในระยะถัดไปต้องติดตามความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่อาจยืดเยื้อและกดดันการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

และเศรษฐกิจสหรัฐฯ รวมถึงนโยบายอื่นๆ ของประธานาธิบดีไบเดน โดยเฉพาะด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้ายทั่วโลก รวมถึงเงินบาทมีความผันผวนมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนี้ นอกเหนือจากการที่ผู้ประกอบการไทยจะต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหรือแสวงหาโอกาสที่จะได้รับภายใต้การเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ทิศทางนโยบายของสหรัฐฯ ที่ชัดเจนขึ้นส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ และช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวางกลยุทธ์รับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ขณะที่ในระยะสั้น สิ่งที่เกิดขึ้นค่อนข้างชัดเจน คือ การค้าขายระหว่างประเทศจะถูกกดดันจากความผันผวนของค่าเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนควบคู่ไปกับการบริหารความเสี่ยงด้านอื่นๆ อย่างรอบด้านเพื่อประคับประคองธุรกิจและในวันที่ตลาดสหรัฐฯ รวมถึงตลาดอื่นๆ กลับมาฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่งอีกครั้ง นอกจากนี้ผู้ประกอบการไทยควรเร่งหาช่องทางในการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งใน Supply Chain ของสินค้าที่คาดว่าจะได้ประโยชน์จาก CPTPP อาทิ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ และอาหารทะเลในเวียดนาม เพื่อแสวงหาโอกาสจากที่สหรัฐฯ จะกลับเข้าร่วมข้อตกลงดังกล่าวอีกครั้งในอนาคต รวมถึงการสร้างเครือข่าย Supply Chain กับประเทศอื่นๆ ที่สหรัฐฯ พุ่งเป้าจะกลับมาเป็นพันธมิตรอีกครั้ง โดยเฉพาะประเทศในเอเชียแปซิฟิก (ยกเว้นจีน)